

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна
Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ
ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD,
Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III.

ВІННІПЕГ, МАН., ЖОВТЕНЬ, 1926

ЧИСЛО (31) 10

ДІЯМ РІДНОЇ ЦЕРКВИ НА ЗЕМЛІ КАНАДІЙСЬКІЙ І АМЕРИКАНСЬКІЙ МИР І ЛЮБОВ ХРИСТОВІ.

Третий раз я мав велику радість одвідувати Вас, разом з Вами злучатись серцем в молитвах перед Всевишнім, разом з Вами боліти над недолею нашого нещасного народу і разом з Вами міркувати, що і як робити в теперішні, так тяжкі, але і так великі дні в життю нашого Українського народу і його Рідної Церкви.

Надійшла хвилина, коли треба вже підвести певний підсумок нашій праці і накреслити, що робити далі.

Ласка Господня над нами. Він, Милосердий, зжалівся над нашим ще так несвідомим, ворогами на певні манівці зведеним народом. Народ Український прокидається. Розтулюються очі сліпих, виправляються ноги та руки духовних калік, вливается нова сила в розслаблене тіло нашого народу. Засуджений на смерть і дійсно примерший Український Нарід підводиться і хоч ще спутаний смертельними путами, як Лазар при його покликанні Сином Божим до життя, все-ж виходить з печери смерті, куди його ворогами положено, виходить на світло...

Для народу нашого починається нове життя, надходить новий день, йому зоріє нова зоря і кличе його до нової праці, нових стремлінь... Визволений, в злагоді, в спокою він плече-б-плече з другими народами готується йти світлою дорогою за Христом, доходити у цього йому необхідного в теперішнім державно-національнім життю і в ньому здійснити вічну волю Господню: зводити на землю Царство Боже, як передверя вічного Божого Царства.

Чуда сцілень, воскресінь, які творив Син Божий, будучи на землі, як Син чоловічий, повторюються на наших очах. Не ми, не ми, се Він, з серцем повним великої любові, з Своєю всемогучою божественною силою прийшов до нашого обездоленого народу і творить сі чуда. Маючи очі, щоб бачити, нехай дивляться, — побачать і зрозуміють.

За короткий час мого побуту на американськім континенті Рідна Церква, вісник духовного визволення нашого народу і апостол служіння тільки Христу, а не таємним політичним плянам на знищення нашого народу, більш ніж подвоїлась в своїм числі як в Канаді, так і в Злучених Державах. Чим далі, все голосніше дзвенить її клич: в ім'я Христа до великої праці, коли треба, боротьби за Рідний Український Нарід, бо і він Христовий і нашему духовному волінню Христом доручений! Чим далі все вище здіймається Свята Хоругві Рідної Церкви. Вороги діла Христового вже втратили марні надії вирвати сю Святу Хоругві з наших рук. Чим далі, все більш робітників і борців за чисте служіння ділу Христа і своєму Народові єднаються навколо сієї Святої Хоругви, зкути міцно святістю їх роботи і їх цілій. Нехай ще не скінчилися переслідування, нехай ще нашого старого, немічного тілом, але сильного духом духовного Отця Митрополита арештують, наш центральний орган розганяють, чистих і ідейних наших вождів, як Архиєпископа Харківського Олександра Ярещенка висилають вдалекі, дікі краї на повільну смерть, все се нехай, але діла Рідної Церкви нашого Народу вже ім не знищити. Навпаки, Церква-Мучениця, що в дні недолі разом з своїм Народом терпить, се ще одно кільце в нерозривнім ланцюху, який духовно лучить її дітей з нею. Нехай ще також не затихли брудні наклепи, нехай ще і тепер темні, нерозумні діти не хочуть пізнати своєї Матері, та за ворогами кидають її і прикрі слова і призвіща, все се нехай, — се останні вже прислабші зусилля златити силу Рідної Церкви. Некай же діється над нами воля Божа. На свою працю ми вийшли з вірою в незламну правду слів нашого Божественного Учителя: „Не лякайся мале стадо, бо вподобалось Отців вашому дати вам Царство” (Лк. XII: 32). „Я дам вам уста і премудрість, котрій не здоліть противитись ані встояти усім противники ваші” (Лк. XXI: 15).

Тепер, Люди Діти Рідної Церкви, особливо мусить голос Матері-Церкви кликати до себе усіх затемнених, а голос Її, се слово не тільки Вашого Епископа, чи Пастирів, а

усіх Вас. У всенародному зусиллі відродилася Рідна Церква, всенародної участі в своїй роботі вона завжди жадає і всенародний здвиг, се єдине, що скінчить недад в нашім народі і приверне йому спокій і єдність потрібної роботи. На початку церкви віками нас ділили вороги, на тому ж початку ми тепер, коли Господь кличе нас до нового життя, мусимо злучитись. Нерозумно є говорити: справа церковна, се не народня, нам треба „народню” роботу робити. Народне є все те, що потрібно народові і він сам творить. Народ Український сам відродив свою Церкву, вона йому потрібна і діло її є таке-ж народне, як і кожне інше, що виростає з необхідності народних потреб. Час вже настав, велика пора надійшла раз назавжди одійти од того засліплення, яким єстанні десятиліття хорує наша інтелігенція. Вороги через церкву всосались в серце нашому народові, висисають його силу, розділяють його, затемнюють, а наш інтелігент каже: То церковна справа, вона мене не обходить, вона не „народня”, не „пачкуйте її до народних”. Ні, не так. Чим народ живе, чим заповнене його життя, се і є дійсно народне. Хочете служити своєму народові, то не будьте духовно „панами” для свого народу, не oddіляйтесь в своїй ідеології, не ставайте в позицію: се для мене, бо я „інтелігент” і „пан”, а се для „хлопа”. Будемо так робити, знов повторимо ту стрінину помилку, з наслідками якої ще тепер маємо до діла, коли народ наш інстинктивно ділить: се ми „люде”, а то „пани”. Так не мусить бути. Українська Православна Церква не є московська, задубіла в своїй непорушності і темноті організація, не є і католицька клерикальна каста з своїми специфічними інтересами, часто протилежними інтересам народів і до таємниць керування якою вірні не мають доступу. Українська Православна Церква є народоправна, жадає найширшої участі в своєму житті од своїх вірних, кожній думці і кожному доброму пам'яту в ній є місце і кожна інтелігентна сила, приходяча до неї, має повну змогу виявити себе в церковній роботі і творчості. Українська Православна Церква змагає до того, аби стати ДУХОВО ОРГАНІЗОВАНИМ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ. Отже коли церква певною стороною своєю не відповідає сучасному інтелігентному розумінню її завдань, приходьте, разом ставаймо до праці і будемо її творити такою, якою вона дійсно має бути. Але-ж не стійте збоку, заложивши руки за спину та й чекаючи, що як хтось її створить і то такою, що могла б притиснути Вам до вподоби, то й Ви тоді пристанете. Хочете бути з народом, то близче до його серця, до його душі і те що є в них підносите, своїм просвіченім розумом піднесьте, та ублагороднійте. Тоді не формально, не зверху лише, не силою матеріальних конечностей, а дійсно Ви будете з своїм народом духовно, бо душа з душою, серце з серцем зілеться в найбільше інтимних глибинах витворення релігійного світогляду нації, який завжди лежить в ґрунті цілої народної ідеології.

„Повідкидайте від себе всі гріхи ваші, якими Ви грішили і створіть собі нове серце і дух новий, а тоді чого-ж би вам умирati, dome Ізраїля?... Оберніться-ж і жijте”.

(Єзек. XVIII: 31-32).

Прочитаймо усі писання Словом Господнім натхнених старозавітних пророків, а зобачимо: у всіх їх служіння Господу завжди виявлялось разом з горячою любовью до свого нещасного народу. Нема нігде в світі більш яскравого-виявленого благородного патріотизму, як се знаходимо у пророків Єремії, Єзекіїля і інших. Інакше і не могло бути. Любов до Бога, як нам її розкриває Син Божий, знаходить і виявляється в любові до братів людей. Любов же та мусить бути не плятонічною, а живою, активною виявляється в формах на кожне покоління сучасних. Та-ж любов мусить і під теперішню хвилю зустрічати і знаходити полагодження усіх наших сучасних болів чи то національних, чи то соціальних. Церква не сміє відгороджуватись від усіх тих пі-

тань. В розвязанні їх в дусі Євангелії Церква завжди мусить знаходити своє завдання (Заповідь Господня про діяльність любові в картині останнього суду. — Мтф. XXV: 31-46).

Поставити Церкву Христову в таке положення, що вона не в злуці а в цілковитій розбіжності з інтересами народу, се значить перевернути цілком діло Господне, заставити своїх духовних дітей вірити, що не до добра, не до світла вона веде і що керує нею не Милосердий, все Своєю любовию охоплюючий Господь, а дух зла. Се значить стягнути на себе смертельну на віки кару за хулу на Духа Святого. Після того, коли фарисеї кинули на Сина Божого обвинувачення, що чуда Свої Він творить силою Веельзевула, силою бісовською, Син Божий сказав: „Усякий гріх і хула проститься людям, а хула на Духа не проститься людям. І хто скаже слово проти Сина Чоловічого, проститься йому; а хто скаже слово проти Духа Святого, не проститься йому ні в сьому віку, ні в будучому (Мат. XII: 24-32; Лук. XI:15).

Ті, що так обернули діло Господнє, що воно явніше слугує на добро дітей твої Церкви, ті, що заставили вірити, що не Христос керує Церквою, а дух темряви, поневолення, визискування, — дух відвічного зла — діявол, ті будуть відповідати перед Праведним Суддею за хулу на Духа Святого, за сю на віки смертельну провину.

Коли неймовірною жорстокістю впроваджувалася Польщою унія в наш народ, коли Московщина купувала душі наші для своєї розпорядимости, коли се все робилось не во ім'я Христа і Його світлого діла Царства Божого на землі, а з фемною ціллю порабощення і знищення нашого народу, коли, як і в унії, так і в московській акції, нема ні крихіткі релігійних інтересів, а самі брудні політичні розрахунки, тоді святе діло Христа віддавалось сатані, Христос там не міг бути, на Його місце тоді запросили антихриста, бідні-ж затемнені люди вірять до сього часу, що в унії, чи в московській роботі їм несуть спасіння.

Там, де Христос в Церкві, там Дух Святий усяку роботу на добро дітей Церкви обєднує, бо Дух Святий охоплює все чисте, добре, любовю навіяні, — Він є всеохоплюючий. Коли-ж Церква не тільки не схоплює найкращих стремлінь свого народу, а навпаки йде проти них, се ясний доказ: Дух Святий відлетів від такої церкви і Христову роботу вона замінила роботою духа зла. Сучасне розложение унії і московської роботи, немов би церковної, посеред нашого народу є прямий наслідок їх тяжких гріхів на протязі трох віків. Послідовно, силою незламаного закону розвитку над ними діється воля Господня: се кара Божа за гріхи минулих століть, за тяжку зневагу Духа Святого, ім'ям Якого сміли вони провадити цілій народ до рабства, робити чорну роботу для польських і московських насильників.

Отже, в імені Рідної Церкви, як один з її благовісників, словами натхненого пророка Єзекіїля я кличу усіх дітей нашого Народу: „Повідкідайте від себе усі гріхи Ваші, якими Ви грішили і сотворіть собі нове серце і дух новий, а тоді, чого-ж би Вам умирати, dome Ізраїлів?”... Оберніться-ж і живіте”.

Завдання наше тепер: відкинути раз на все великий гріх нашого нещасного минулого, гріх, який стався не по нашій вині, привернути Церкві її первісну чистоту служіння Христу, а оновлена і очищена Церква поведе народ наш по дорозі Христа. Дорога-ж Христа єдина: коли Церква йде по ній, вона служить своїм духовним дітям, своєму народові, а не бореться з ними.

Для того говорить пророк: сотворіть собі нове серце і дух новий”. Се „нове серце”, „дух новий” в тяжких всенародних зусиллях вже створений. В імені того всенародного „нового серця” кличеться Вас прийняти „духа нового” і разом йти до нового дня, нових творінь. І дійсно, чого-ж би нам умирати dome Український? Обернімось і живімо!

Коли хто не вірить нам, нас се не дивує: невірили також і пророкам в давнину. Але-ж пророчим словом ми скажемо: „Так говорить Господь: Зупиніться на дорогах Ваших, роздивіться та розпитайте про дороги, що ними ходжено в давніні давна, де дорога до щастя та й ступайте нею, а знайдете впокій душам вашим. (Книг. Пророка Єремії, VI-16). Отже коли не вірите, самі роздивіться та розпитайте про дороги, „що ними ходжено в давніні давна”, самі і зібачите, що чинилось в минулому і зрозумієте те, що діється тепер.

Українська Православна Церква відродилася всенародним здвигом. Сього року маємо пятилітній ювілей того здвигу. 10-го жовтня, а по Григоріанському Календару 23-го, був поставлений митрополитом Первосвятителем Землі Української Найпочесніший наш Отець Василь Липківський. П'ять літ тяжкої напруженості боротьби і праці минуло. Рідна Церква принята як матір Українського Народу. Нема куточка не лише на рідній землі, але й по цілому світі, де-б діти нашого народу не чули її голосу. З десятків єпископських катедр, з поміж яких одна на американськім континенті, з тисяч усіх її благовісників і проповідників несутися тепер її

кличи.

Сі п'ять літ були богаті своїм змістом. В той час, коли Рідна Церква все більше і більш пізнається своїм Народом і приймається, як рідна мати, в той час, все більш і більш викриваються тяжкі наслідки запроваджені до нас унії і московської роботи. Тепер конфлікт самих життєвих змагань нашого народу, в суті своїй чистих і християнських з одного боку і темних інтересів штучних сект і напрямків направлених проти народу з другого боку, досяг свого вершка.

Час, крайня пора прийшла і тепер, як п'ять літ тому, всенародним здвигом подолати тяжкий гріх минулого, привернути Церкві чистоту її служіння тільки Христу і своєму народу, а не темним і таємним силам. Час великий тепер раз на все перемогти ту сумну незгоду, що штучно прищеплена нам нашими ворогами на нашу згубу.

Сей конфлікт назрів тут, де наш народ вільний, де його стремління можуть явно виявлятись. Тут же в крайній волі він мусить покінчитись єдиним правдивим кличем, до якого нас невмілим підводять і навчання минувшини і сучасні вимоги нашого життя. Клик той мусить бути: в ім'я Боже, в ім'я святого діла Христового, до віри наших славних дідів, до Рідної, самим народом відродженої, Церкви!

Напівміри не поможуть. Ім тепер не місце. Роботу агента Польщі-унії і роботу московську ми бачимо вже на протязі віків. Пляново, рукою ворога, десь в недосяжних нам таємницях ся робота переводилась і завжди на шкоду нашому народові. Шкідники не можуть змінитись. Вони не в руках, не під контролем народу. Ми не можемо мати жадних гарантій, що колись може бути інакше. Не місце напівмірам. Не місце ваганням. Памятайте, важиться і то може раз назавжди доля нашого народу. Не може народ, що завжди труїться чужими таємними впливами знайти самого себе, бути сам собою. Єдина дорога: В ім'я Божої правди, в ім'я життя, спокою і розвитку нашого народу, до віри цілого Українського Народу, під Святу Хоругову Рідної Церкви!

На п'яту році з часу свого відродження, в дні великих болів і боротьби, Рідна Церква кличе своїх Дітей до себе: відповідь їх мусить бути у всенародному здвигу. Так було п'ять літ тому в Києві, в Святій Софії, так мусить бути і тепер на вільних землях Злучених Держав, Каїали і Бразилії.

Воля Божа, Любі Брати і Сестри, поставила мене до праці серед Вас, серед дітей нашого народу в розсіянні сущих. До Вас же усіх се мое слово. Не міг Його я Вам не сказати. В пісенню Рідної Церкви я чую той же Господній наказ, який колись був даний Господом пророку Єзекіїлю: „Отсе-ж іди до вигнаників, до земляків твоїх, тай говори до них, чи будуть вони слухати, чи не будуть”.

З ласки Божої волею Церкви Архиєпископ Американський і Канадійський

† Іоанн Теодорович.

Міннеаполіс, Мін., 7-го жовтня, Р.Б. 1926.

ГОЛГОФА ЖИТЯ.

Богато є Голгоф і в життю поодиноких людей і в життю народів. Де-ж правдива Голгофта, там завсіді є Олівний Город, де терплячі заносять свої молитви до Бога.

А на Голгофті стоїть завсіді хрест невинного терпіння. Однакож по муках Голгофти приходить завсіді день Воскресення, день світлої, безграниці душевної радості в душі чоловіка, який в терпінні говорив:

— Отче, візьми сю чашу від мене, коли се може бути. Однакож нехай буде тут не моя воля, тільки Твоя.

НА ПОМОЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ.

В минувшім числі „Православного Вістника” була поміщена відозва до православних Українців в Канаді, щоби складали жертви на поміч Рідній Церкві (на Україні). До тепер вплинуло чимало жертв, але що загальна збірка ще не досягнула бажаної суми, продовжується збірка ще на однін місяць. Закликається священиків, щоби перепроваджували збірки по церквах та щоби взагалі заохочували людей прийти з помічю Рідній Церкві. Пригадується рівно ж тим священикам, які ще не зложили своєї жертви, щоби зробили се при найближчій нагоді. На лісті жертводавців не сміє бракувати імені одного священика. Імена жертводавців будуть подані в слідуючім числі „Православного Вістника”.

В 10 числі „НЕДІЛЬНОЇ ШКОЛИ”, за жовтень, почалося друкувати гарне оповідання для дітей п. з. „АЗОР”, яке ваші діти повинні прочитати. — Оповідання з часів перебування Ісуса Христа на землі і перших років християнства. — Запрено нумеруйте „Недільну Школу” своїм дітям ще нині.

Передплата 50 центів. — Адреса:

„Sunday School” — Box 3684 — Winnipeg, Man.

ПРАВДИВА ЦЕРКВА ХРИСТОВА.

З хвилею відродження Української Православної Церкви поспалися і сипляться дальше зі сторони уніатської церкви на Українську Православну Церкву обвинувачення, будто би вона була неправдивою і не властивою церквою українського народу, та що тільки одинока католицька церква має право називати себе правдивою Христовою Церквою.

Безпристрастному і просвіченому християнинові не трудно рішити і пізнати, котра властиво правдива церква Христова.

Коли вселенська церква перших віків (до її розділу на грецько-східну і римсько-західну) вірно удержувала і відкривала науку Христову і в правдивім дусі Христовим уладжувала всі свої заведення, то і в послідніх часах лише ті християнські товариства продовжали і продовжають дальнє своє життя в праведнім Христовім дусі, котрі остались вповні вірними заповітам вселенської церкви перших віків. Коротко кажучи, правдива церква Христова лише та, в котрій все удержанеться і хорониться в такім виді, в якім було в старинній вселенській церкві.

Коли ми примінимо сю засаду до римсько-західної церкви, то побачимо, що вона проти рішень Вселенських Соборів змінила никейсько-царгородський символ віри і запровадила до него незнану в старинній вселенській церкві науку про зіслання Святого Духа від Сина (filioque); видумала догмат о пріматі папи — як мнимого заступника Христового, уложила ще кілька нових догматів, як о чистилиці, індульгніціях, непорочнім зачаттю Богоматері, о непомильності папи. Ізагалі ся церква приняла напрям цілковито противний духом старинної вселенської церкви.

Заключення зовсім ясне, що тільки православна церква сходу позістала тою самою, якою була до відступлення від неї церкви західної. Вона склонила до тепер незмінно науку старинної вселенської церкви і в сій правдивій науці і вірі виховувався віками український народ. Він держав гідно сей прапор Христовий у своїх руках, про що оповідає нам в першій мірі історія нашого народу. Але на Українців греко-католиків, а головно на іхніх провідників, історія видно не робить найменшого впливу. Вони її або не хотять знати, або як знають, то свідомо противічать собі і держать дальнє частину нашого народу в римськім ярмі. Принутім навіть і таке, що історія не могла переконати передовиків греко-католицизму, що їх прафіаки таки були колись православними християнами, яких зовсім не було потрібно навертати наче поган до християнства — як се діялося за часів ганебно накиненої унії з Римом — то нехай переглянуть хоч бодай один документ таки свого колишнього високого духовного достойника. Документом сим є: „Окружное посланіе львівського митрополита Атанасія Шептицького до всего духовенства із 3 мая 1738 р.” Документ сей зберігається в Почаївській Лаврі і зміст його ніяк не годиться з виводами провідників уніатської церкви, які так завзято „доказують”, що правдивою церквою українського народу є церква католицька.

В сім „Посланію” приказується — під загрозою утрати священичого стану — справити протягом 8-х тижнів всі православні церковні книги, які находяться в ужитку по парафіях і монастирях, яких силою перетягнено на унію.

Ізза обширного матеріалу наводжу тільки деякі уривки тих поправок, які на приказ „святого римського трону” мали перепровадитись в усіх церковних книгах. І так:

1. В Апостолі виданім 1719 р. на самім початку вимазати слідуючі слова: „по давньому уставу Святої Православної Східної Церкви”, а місто них написати: „по уставу церковному”.

2. В Акафісті з 1719 р. на стор. 127 місто слів: „Спаси і помилуй Господи Святіших Православних Патріархів, Преосвящених Митрополітів”, положити: „Спаси і помилуй Господи святішого Архієрея вселенського папу римського, преосвященного Митрополита”.

„Виняти весь канон Преподобним Печерським, почавши від стор. 188 до ст. 201, а на стор. 206 і 207 виняти і вимазати дві молитви до Преподобних Печерських.”

3. В Акафісті малім з 1683 р. вимазати з Зборника дванадцять місяців: Св. Отця нашого Алексія Архиєпископа Київського, дня 12 лютого і 20 того самого місяця.”

4. В Тріоді постній із 1717 р. на стор. 18 в першім тропарі місто слів: „щоби милостиво визволив з вічного вогню”, положити: „щоби милостиво визволив із чистильних мук”.

5. В Тріоді цвітній із 1701 р. на стор. 397 в Сінаксарі в понеділок по Зісланню св. Духа, при кінці де находяться слова: „Від Отця Єдиного ісходящого” вимазати слово: „Єдиного”.

6. В Октоїху з 1700 р. вимазати в заголовку сі слова: „Благословенням Четверопрестольних Патріархів”.

7. В Молитвослові з 1720 р. на стор. 21 місто слів: „від Отця ісходящого”, напиши: „від Отця і Сина ісходящого”.

8. В Трифологіоні із 1694 р. приказано вимазати цілий ряд українських святих, і так а) „і святого Отця нашого Петра, митрополита київського”; б) на стор. 477, дня 14 травня: „Переставлення преподобного отця нашого Никити Столника переяславського Чудотворця”; в) на стор. 585, дня 13 серпня: „і преподобних отців наших Теодора і Василія печенських пострадавших в Київі” і т. д.

9. В Часослові із 1726 р. на першій стороні положити замісць: „по Уставу Святої Східної Церкви”, — „по Уставу Святої Церкви”.

10. В Типіку, на стор. 113, дня 25 лютого, вимазати сі слова: „Папу римського обвинуваченого о сімонію”.

З наведених уривків „Посланія виходить ясно і не двозначно, 1) що книги церковні українського народу були змістом православні, 2) що український народ був православним і 3) що тільки на приказ Риму в 1738 р. мали змінитися догми Православної Церкви і приняти з насильно накиненою унією римські фальшиві науки.

Котра-ж, отже, правдива церква, — чи та, що придержалася через цілі віки і тепер придержується правил установлених первісною вселенською церквою, чи та, що попала протягом віків в ріжні заблудження? „Посланіе” представляє нам аж надто ясно, що сі заблудження мали бути вщеплені на приказ Риму та за посередництвом митрополита Ата насія Шептицького в душу українського народу.

Чи дійсно з переконання принимав український народ сі нові вірування? Ні! Насильний приказ нищить богослужбові православні книжки мав зробити своє діло. З тих книжок виривались і вимазувались цілі уступи неприємні католицькі церкви. Замісць православних патріархів, ставилось папу римського, українських святих, які потерпіли мученичу смерть за православну церкву, вимазувалось і вводилося культ ріжних Кунцевичів. Одного з римських папів обвинуваченого о сімонію, отже треба було вимазати се з православних книжок, бо і як же „непомильний” міг заниматися сімонією (святокупством)?

Так розгосподарювались римські папи при помочі своїх відступників у православних богослужбових книжках. На вид осталось будьто би все по старому: ті-ж самі книги церковні, в тих самих окладниках, співають з них як і попередно і на думку не приходить, що вони змістом не ті самі.

Сі зміни робились 188 літ тому взад. На тім однак не скінчилось. Греко-католицька церква приняла в послідніх часах — крім римських догм — також ріжні обряди монастрій, дзвіночків, шкаплерів і т. п.

Чи думають провідники греко-католицької церкви, що криком і очерненням Української Православної Церкви і її вірних затруті сліди свого власного заблудження? Чей-же безперестанні заперечування всіго правдивого не належить до „непомильних” догм католицької церкви!

Церква, се інституція Божа, в ній мається і муситься провідувати правду і тільки правду! Хочеться вірити, що і католицька церква, — яка уважає себе правдивою, — знає аж надто добре, що Син Божий дався розпяти не за лож, а за правду! Коли-ж вона, як церква, узнає сі твердження правдивим, то хай скаже правду своїм вірним, що український народ визнавав і тепер визнає — крім маленької горстки — православну віру, та що тільки одинока православна церква осталася вірною в традиціях давній вселенській церкві і що тільки вона заслугує на ім'я Правдивої Церкви!

о. В. Слюзар.

ПРИМІРНІ СУСІДИ.

— Добрий день, сусідо, а куди так спішно?

— Йду на почути.

— Ов, а то чого? Та-ж газета приходить аж в четвер, а сьогодні що тільки понеділок.

— Та я не за газетою. Я отримав в суботу листа від Українського Православного Собору в Вінніпегу, в якому просять, щоби прислати їм жертву на сплату довгу, який тяжить ще на Соборі. Отже йду на почути, щоби вислати їм хоч десятку.

— Та я також маю від них лист, але я думав зачекати до четверга.

— Нема чого чекати, сусідо. Той два рази дає, хто раз дає.

— Правда ваша, сусідо. Ось нате вам від мене десятку тай вишиліть разом. Напишіть також, що ще й коляду їм пішли.

— Добре, напишу. Оставайте з Богом.

— Йдіть з Богом.

Жертви на сплату довгу на Соборі слати на адресу: N. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

"ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
 орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
 Виходить що місяця.
 Видає Українська Православна видавнича спілка.
 Редактор, Свящ. В. Кудрик.
 Переплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
 Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
 Published Monthly.
 Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
 Rev. W. Kudryk, Editor.
 Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
 THE ORTHODOX HERALD
 BOX 3684, WINNIPEG, MAN. .

ЧИ ІВАН ФРАНКО БЕЗБОЖНИК І ВОРОГ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Епископ Богачевський разом з др. Назаруком в Злучених Державах завзялися доказати, що Іван Франко безбожник. Вони стараються і в український загал вмовити, що Франка не треба добрым словом згадувати. Подібно і Шевченка. Оба вони, мовляв, безбожники.

Проти Франка і Шевченка писала католицька „Америка“, що виходить в Філаделфії, а тепер еп. Богачевський розсилає священикам книжочки на розпродаж, в яких називає Франка безбожником. Книжку написав др. Назарук.

Франка звали безбожником в своїй „Праці“ бразилійські Василіяне; зве його так і жовківський „Місіонар“ (ч. 6, 1926). І тому варта на хвильку призадуматися над тим, чи справді Франко такий великий безбожник і ворог народу, як католики говорять.

Коли добре подумати, то безбожником може бути не тільки той, хто висміває Бога і святі справи, але і той, що устами виговорює побожні слова, до церкви ходить, молиться, а поза тим маючи силу, неволити, мучити, баламутити, дурити, обдирає, та убиває людей. Безбожником можна вважати також чоловіка, який кланяється ворогові, помагає вороги, вірить ворогові і так заповідає лихо своїй церкві і свому народові.

З другої сторони чоловіка, в якого завсідги була щира воля і який всю свою працю віддає для піднесення народу, безбожником не можна звати, хоч би він і не на всі церковні вимоги відповідав. Його віра в його ділах обявляється. Так казав і Христос:

— Не кождий, хто говорить: „Господи! Господи!“ увійде в царство небесне, тільки той, що творить волю Отця Мого, що на небі. — Мат. VII: 21.

Івано Франко був щирим сином свого народу. Ціле своє життя він віддав для служби свому народові. Його життя було одною безпереривною працею — не для свого добра, тільки для добра своїх братів.

Він був робітником піоніром. Не було тих, які-б йому помагали, але були ті, які йому шкодили. Він не мав богато товаришів, зате мав богато ворогів. Йому треба було відбивати удари не тільки світських, але і духовних.

Одним словом — Франко був полішений сам собі. Працю сам; дошукуйся нових способів сам; розшукуй, що добре, а що зло також сам. Нізвідки помочі а перешкоди багато.

І чи диво, коли в такім положенню чоловік помилиться? Коли шукаючи дороги, піде на часок не туда, куди треба? Коли великий народний робітник, який ціле життя посвятив своїм братам, деколи несвідомо помилувся, то чи народ може звати се гріхом? Нерозумний, невдячний і безбожний був би такий народ!

Не помилиться тільки той, хто нічого не робить. Спати на печі можна 50 літ без найменшої помилки, або пригоди. Але ані Бог, ані люди таких не потребують. Вони потребують робітників, які хоч деколи і миляться, але широ працюють. Свідомі люди числять лише щиру корисну працю робітників, а не їх хвилеві помилки.

Чому ж католики так осуждають Франка? Вони кажуть, що се тому, що він виступав проти Бога, церкви, віри і т. д. На діліж не тому! Вони знають, що він будив український народ до життя і тому вони бояться.

Ніхто розумний не бере творів письменника за непомильну, абсолютну правду. Міг письменник девчім помилитися; дещо з його писань тратить значення само собою, коли відносини змінюються, однакож лишається завсідги частина, в якій

зібрані вічні правди, вічні вартості. Вони все нові, все свіжі і не старіються ніколи. Подібно з усякою роботою.

Те саме і з Франком. Те, що віджило свій вік, можна оставити. Те, що непригоже, можна лишити. Але того не буде богато. Найбільше його писань, се золото, добуте довголітною працею і терпіннями його життя.

Так роблять всі розумні люди, так могли би зробити і католики. Та не о те їмходить. Їмходить о те, щоби цілком понівечити того, хто хотів бачити свій народ розумним і від непрошених опікунів незалежним. А тими непрошеними опікунами є між іншим якраз католики.

Коли католикам ходило о безбожників, безвірків, атеїстів, то вони шукали би їх найперше між собою, між своїми.

Вони дошукалися, що безбожником є Кунцевич, який переслідував і мучив невинний народ.

Вони оголосили би безбожницею давні і нинішні Польщу, яка поневолила український і другі народи і кровю, муками, арештами і здирствами хоче їх знищити.

Вони назвали би безбожником папу, який звязав себе з польськими насильниками і помагає їм нівечити Українців.

Вони назвали би безбожним твором конкордат папи з Польщею.

Вони осудили би, як явну безбожність, целібат і тих, що його силою напихають, захвалюють і боронячи оплюгавлюють жонате духовенство.

Вони назвали би безбожною саму унію, яку заводжено брехнею, хрунівством і насильством — отже безбожними способами.

Вони назвали би безбожниками тих нинішніх єпископів, і священиків, які тільки й роблять, що силуються запрягти своїх вірних в чуже ярмо і з якими народ мусить зводити боротьбу, як з явними своїми ворогами.

Франкові ніхто не закине, що він йшов проти свого народу. Не закинуть і смертельні його вороги.

Однакож всякий бачить, що ті, котрі йдуть проти Франка, йдуть також явно проти нашого народу. Ось де стає видно, хто і нашо пам'ять Франка обезцінює!

ОБЄДНАННЯ ПОЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОСЦЬОЛА З ПРАВОСЛАВІСТЮ.

Вірні Польського Національного Косцьола в Польщі, числом близько 30 тисяч, з ксьондзами Гушно і Петрушки на чолі, перейшли в місяці серпні на православіє. Вони приймають всі догми Православної Церкви, але і на далі затримують західну літургію на польській мові — пристовуючи її до догм Православної Церкви, — і західний, тобто латинський, обряд на стілки, на скілько він не противиться науці православної віри.

Рух за польським Національним Косцьолом почався перше в Америці, де єпископом цього косцьола є єпископ Годур, а до Польщі був перенесений з Америки єпископом Боньчаком, який і стоїть тепер на чолі Польського Національного Косцьола в Польщі. Косцьол сей відрівався від Риму більш з національних мотивів. Богослуження в нім відправляються по польськи, а духовенство жонате. Як тепер виходить, вірні Польського Національного Косцьола поділилися на дві партії і одна з них партії, під проводом ксьондза Гушно, перейшла на православіє і носить тепер назву „Польсько-Національний Православний Косцьол“.

Обєднання двох церков наробило чи мало розголосу, так в польських католицьких кругах, як і в православних. На скільки можна предвидіти, обєднання се не вийде Православній Церкві в Польщі на здоровля. Одною з точок обєднання застерігається, що Польсько-Національний Православний Косцьол підпорядковується юрисдикції митрополита Православної Автокефальної Церкви в Польщі в купі з Синодом, який складається з єпископів обох церков. А коли взяти під увагу, що Синод фактично завідує цілою церквою і вибирає митрополита, то можна зовсім певно сподіватися, що прийде колись час, коли митрополитом Православної Церкви в Польщі буде Поляк. А се станеться з певністю тоді, коли Польсько-Національний Православний Косцьол буде мати в Синоді більше єпископів, як Православна Церква. Се може статися на протягу слідуючих 15—20 літ, бо нема сумніву, що Польсько-Національний Православний Косцьол буде зростати скоро, а з тим побільшиться також число польських православних єпископів, які будуть мати право засідати в Синоді. Треба отже дивуватися, як міг митрополит Діо нізий і його єпископи не предбачити цього і не зробити відповідного застереження, щоби польські православні єпископи не могли здобути більшості в Синоді та щоби Поляк не міг стати митрополитом цілої Православної Церкви в Польщі.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Римо-католицька Колегія св. Йосифа в Йорктоні, якою управляють айриські братчики-монахи і до якої стягають студентів Українців греко-католиків мабуть на те, щоби виробити з них носіїв ідеї „вшистко єдно”, оголосила свого часу в „Канадському Українці” список учителів, чи там професорів, які вчать в Колегії. Всі професори, з відмінкою „професора” і „обозного” Босого, є брати-монахи. Побіч імені двох братів зазначено, що вони Українці, а коло імені „професора” Босого тільки, що він „світський”. Се мабуть значить, що вчений „професор” і „обозний” Босий належить до „світської” нації, іншими словами, походить з цілого світу... Або, як в нас кажуть, приблуда... Нас дуже дивує, що пан „обозний” позволяє на такий жарт зі сторони управи „української” колегії. Хіба-ж се пошана „авторитету”?

В 306 ч. „Канадського Ранка”, в листі Василя Кузіва, читаемо між іншим таке:

„Я отсе повернув з Київа... Про Україну було богато писати, та ми відай незабаром стрінемось в Америці... Церковне життя (православне) в оплаканім стані. Євангеліків не переслідують... Натомісъ уряд ставиться ворожо до Автокефалістів (себто до Української Православної Церкви — С. В. С.). Митрополита Липківського арештовано, Церковну Раду розігнано, Голову Ради теж арештовано, архиєпископа харківського заслано до Туркестану” (Підчеркнення „Канадського Ранка”).

Нас, Автокефалістів, дивує отсе: Чому большевицький уряд не переслідує українських євангеліків тоді, коли як найостріше переслідує Автокефалістів? Чи може тому, що комуністи є євангеліками, чи тому, що „українська” євангельська церква на ділі московська, так як і уряд, і через се уряд й пособляє? Чи може їй тому, що євангеліків на Україні так „богато”, що уряд навіть не знає про них?

Колиб наші бажання так легко здійснювалися, як легко родяться, то всі ми були дуже щасливі. Був би щасливий також „Канадський Ранок” зі всією своєю братією.

Найбільшим щастям для „Канадського Ранка” був би перехід Української Православної Церкви на протестантизм, так в Америці, як і на Україні, бо тоді редактори „Канадського Ранка”, як рівно ж всі інші українські „євангеліки” чеко-хвати запевнили своїх „босів”, що то вони причинилися до сього. Ну, і була радість велика, а ще більші чеки.

Не диво отже, що редактори від „Канадського Ранка” тільки й мріють про те, як би то було добре, колиб всі Автокефалісти стали „євангеліками”. А їх є май-май. Десятки тисяч в Америці, міліони на Україні... То-ж то були жнива — сипалися чеки, як осіннє листя.

Та редактори від „Канадського Ранка” не спиняються на самих тільки бажаннях. Вони стараються переконати себе, а ще більше тих, які дають їм що місяця чеки, що їх бажання вже здійснилися та що Автокефалісти справді стали „євангеліками”.

Ось, що читаемо в 311 ч. „Канадського Ранка”:

„Автокефалія на Україні зреформувалась в євангельську церкву, а автокефалія в Америці скоріше чи пізніше зробить те саме”.

Ну, що-ж ви на се?

Пише „Канадський Ранок”, що „автокефалія на Україні вже зреформувалась в євангельську церкву”. А зараз таки в слідуючім реченню пише:

„Ми... мусимо твердо тримати прапор чистого Євангелизму в нашім народі хоч нас тепер і меншість”.

Ну, й розберіть се, як хочете. Автокефалія на Україні на числяє 35 єпископів, більш 5 тисяч священиків і більш 25 мільйонів вірних. А коли Автокефалісти вже справді перейшли на протестантизм, як твердить „Канадський Ранок”, то всі вони тепер — і єпископи і священики і вірні — правдиві євангеліки. Коли так, то євангеліки в українськім народі творили більшість, а не меншість.

Знав „Канадський Ранок” брехоньку пустити, та не знав її підтримати.

Пише „Канадський Ранок” в 311 числі, що „Автокефалія на Україні зреформувалась в євангельську церкву”. Але тільки два тижні перед тим, в ч. 309, помістив сей же „Канадський Ранок” листа від євангельського проповідника А. О. в Харкові, на Україні, в якім між іншим читаемо такі речі:

„Тут на Україні не богато нас (себто євангеліків — С. В. С.) таких, що розуміють необхідність поєднання національної справи з проповідю Євангелії (їх і в Америці не богато — С. В. С.)... Шо до кількості наших членів громад баптистичних та євангельських християн, можна сказати тільки приблизно — 20,000... Зазначую, що національної свідомості у нас мало. Більше златних братів, (значить навіть не проповідників — С. В. С.) що працюють на Україні, буде близько сто... Проповідують здебільшого по москов-

ському, хіба за винятком п'ятьох братів... Звичайно наша інтелігенція уся українська, але її дуже мало в наших рядах... Наша Євангельська Рада в Харкові мало українська — може двох-трьох чоловік, що лояльні. Діловодство в московській мові. Праця — на спілку з Москвою. „Баптиста України” видавою в московській мові... З АВТОКЕФАЛІЄЮ (себто з українською Православною Церквою — С. В. С.) звязку ніякого... АВТОКЕФАЛЬЦІ НАМ НЕ ВОРОГИ, АЛЕ В НИХ НА РЕФОРМУ НАДІЇ МАЛО.”

Ось бачите: Раз з „автокефалією звязку ніякого”, а два тижні пізніше — „Автокефалія зреформувалась в євангельську церкву”!

Що то може зробити всемогучий чек!

Від себе скажемо, що писанина „Канадського Ранка” про „перехід — Автокефалістів на протестантизм се, не во гнів буде редакторам від „Канадського Ранка” — дешевенька провокація. А релігійному часописові се, якось, не лицює.

Минувшого місяця в Вінніпегу відбулося посвячення угольного каміння греко-католицької церкви, в якій має пра-вiti, коли буде побудована, бувши царославний протоєрей Божик. Чину посвячення доконав єпископ Будка при асисті польського ксьондза Сольського. „Канадський Українець” каже, що ксьондз Сольський тому помагав еп. Будкові посвячувати камінь, бо іншого римо-католицького ксьондза не мож було на час дістати.

Виходить, що посвячення угольного каміння під греко-католицьку церкву, щоб було правосильне, мусить бути потверджено римо-католицьким ксьондзом, а що годі було дістати французького або бельгійського ксьондза, то єпископ Будка взяв (коли йому не надали) польського.

Що-ж, ми не будемо сперечатися з „Канадським Українцем” ані з єпископом Будкою. Вони краще знають „догми” і „канони” своєї церкви, як ми. Але чому ксьондз Сольський наказував своїм вірним, щоби йшли на посвячення каміння, бо то „вшистко єдно” — „єден Буг і єдна віра” і, мабуть, „єден народ”? Тай чому в офіційльнім звіті про посвячення каміння, який був поміщений за підписом бувшого протоєрея Божика в 38 ч. „Канадського Українця”, опущено ім’я ксьондза Сольського? Чи мав би бувший протоєрей Божик стидатися свого нового камратів? Се-ж не гарно!

„Канадський Українець” і вся його братія стараються зі всієї сили вмовити в своїх читачів, що Українська Православна Церква на Україні большевицька, а її архієреї, між ними і Архиєпископ Теодорович, є звичайними большевицькими агентами. А коли свого часу прийшла була вістка, що Українська Православна Церква на Україні старається зареєструватися, згідно з законом, то „Канадський Українець” аж руки з радості затирає, що ось то, мовляв, Українська Православна Церква переходить на явну службу большевиків.

Але радість „Канадського Українця” не трвала довго. Большевицький уряд, не зважаючи на запевнення „Канадського Українця”, що Українська Православна Церква „большевицька”, почав сильні репресії проти тієї церкви і арештував митрополита Липківського, та розігнав Церковну Раду. Отже радість „Канадського Українця” проминула. Але не на довго. Йому до радості не треба багато. Він почав радіти з приводу переслідування большевиками Української Православної Церкви, а найбільше вже з приводу заарештовання митрополита Липківського. Він так і каже:

Так йому треба. Він чому не хоче підчинитися папі римському? Коли підчинився папі, та підписав би з папою конкордат, то все було добре. А тепер хто вступиться за ним, коли він не має з папою конкордату та чи має його греко-католицька церква в Галичині?

От такий то „Канадський Українець”. Він потрафить грati ролю донощиків, бо доносить на Українську Православну Церкву в Канаді, що вона ніби то большевицька, а її Архиєпископ большевицький агент, і ролю Хама, бо радіє з переслідуванням большевицьким урядом Української Православної Церкви і її Митрополита. Канадський Українець” потрафить також грati ролю, вибачте, дурня.

Дурня, бо вдає, що не знає, що конкордат папа підписав не з греко-католицькою цервою, а з Польщею. Дурня, бо вдає, що не знає, що конкордат між папою і Польщею виміряний не на користь, тільки на шкоду греко-католицької церкви. Дурня, бо вдає, що не знає, що папа ще ніколи не вступався за греко-католицькою цервою і її вірних перед польським урядом ні перед конкордатом, ні після конкордату. Дурня, бо вдає, що не знає, що конкордатом папа віддав греко-католицьку церкву під цілковиту контролю польсько-му урядови і зробив уніяцьких єпископів і священиків звичайними польськими агентами. Дурня ще й тому, бо вдає, що не знає, що большевицький уряд переслідує Українську Православну Церкву не за її православіє, а за те, що при ній гуртується найсвідоміший елемент українського народу.

Але „Канадському Українцеві” про се байдуже. Його ціль шкодити Українській Православній Церкві, а щодо спо-собів, то він в них не вибирає.

Л. Толстой.

ЧИМ ЛЮДЕ ЖИЮТЬ.

(Дальше).

III.

Семенова жінка покінчила того дня роботу завчасу. Вона врубала дрови, принесла води, накормила дітей і сама повечеряла. Після вечеरі почала роздумувати, коли-б то її розчинити хліб, — сьогодня, чи завтра? Хліба остав ще спори кусень, отже подумала:

— Семен певно буде їсти в місті, отже вечеряти не схоче. В такому разі сього хліба вистане до завтра.

Вона ще раз поглянула на кусень хліба і промовила:

— Я не буду розчиняти сьогодні... Муки остали тільки на один бохонець, — отже мусимо перебути з сим аж до пятниці.

Вона заховала хліб і, сівши коло стола, почала пришвати на Семеновій сорочці латку. Вона шила і роздумувала над тим, як то Семен купує десь кожух.

— Коби хоч не ошукали його, — думала вона про себе. — Він такий простий, як лише може бути. Він не ошукає бінікого, але його то її маленька дитина повелаб за ніс. Вісім рублів, се не аби яка суна. Можна купити не аби який кожух за такі гроши. Ну, може не аж з так доброю шкіри, але все таки не з найгіршої... Боже, як ми бідували минувшої зими без кожуха! Не було в чім на двір показатися. Як Семен виходив куди, то брав на себе все, що попало, а я мусила сидіти в хаті. Але щось він довго не вертає. Він повинен би вже давно бути дома. Гм, а може мій голубчик запівся де?

Що тільки Мотря подумала про се, як під хатою щось за дудніло, а вслід за тим рипнули до сіней двері. Мотря відложила шиття і пішла до сіней. Там побачила двох чоловіків — Семена і ще якогось мужика, без шапки і в сукняних чоботах.

Мотря зразу завважала, що від чоловіка заносить горівкою.

— От тобі маєш, — подумала вона про себе, — пішов і впився.

А коли побачила, що Семен був без кафана, тільки в лейбіку, і що в руках не ніс нічого, її серце завмерло з переляку. Вона подумала:

— Пропив всі гроши! Напивався з сим волоцюгою, ще й до дому привів його.

Мотря впостила їх до хати і ввійшла за ними. Вона завважала, що незнакомий був ще молодий чоловік і мав на собі їх кафта. Крім кафана й старих чобіт, не мав на собі більш нічого.

Незнакомий, увійшовши в хату, спустив очі в долину і стояв на одному місці, непорушно. Мотря подумала:

— Якийсь поганий чоловік, з нечистою совістю.

Вона насупилася, стала коло печі й чекала, що вони будуть робити дальше.

Семен скинув шапку, сів на лаві і промовив добродушно:

— Ну, Мотре, може ти далаб нам що повечеряти?

Мотря воркнула щось під носом, але не рухалася. Вона й далі стояла біля печі і гляділа то на одного, то на другого, та похитувала журною головою.

Семен завважав, що Мотря не в своїх і що не думає давати вечеरяти, але вдавав, що не бачить сего. Він взяв незнакомого за руку і промовив:

— Сідай, брате, будемо зараз вечеरяти.

Незнакомий сів на лаві, а Семен звернувся до Мотрі і запитав лагідно:

— Ну, що-ж, ти не зварила нічого?

Мотря вибухнула гнівом:

— Еге, зварила, але не для тебе. Гарний з тебе хазяїн, нема що казати! Пияк один! Пішов за кожухом, а вернувся без кафана. А крім того привів до дому сього нагого волоцюга. Я не маю вечеरі для таких пияків, як ви оба.

— Ну, ну, перестань, Мотре, — вговорював її Семен, — По що давати язикові волю? Ти повинна спитати перше: „А що се за чоловік...“

— Ти скажи мені, перше, що ти зробив з грішми! — перебила йому злісно Мотря.

Семен сягнув рукою до кишені, витягнув гроши і показав Мотрі:

— Ось гроши, але Трефанов не заплатив мені. Казав, що заплатить завтра.

Мотря ще більше розізлилася:

— Ти не тільки, що не купив кожуха, але ще й одинокий кафтан віддав сьому волоцюзі, котрого привів з собою до дому.

Вона вирвала гроши з рук Семена і пішла сховати їх. Вернувшись, вона крикнула:

— Я не маю вечеरі! Мене не стане годувати всіх пяних волоцюг!

— Слухай-но, ти, Мотре, припини свого язика і послухай, що я маю сказати...

— Ого, ніби пяний дурень годен щось мудрого сказати. Дурна я була, що вийшла за тебе. Дала мені мама придани, а ти все пропив. Ти пішов сьогодня купувати кожух, та замісць того ти пропив гроши.

Семен пробував запевнити Мотрю, що він пропив тільки двайцять копійок; він пробував розповісти, де і як він знайшов сего чоловіка, але Мотря не дала йому промовити ані слова. Хоч як воно дивним видається, але вона потрафила говорити по дві слові за раз. Що більше, вона з надзвичайною скорістю пригадувала все те, що мало місце ще десять років тому назад.

Мотря сварилася і сварилася, а там прискачилася до Семена і вхопила його за рукав:

— Віддай мені мій лейбик! Се все, що я маю, а ти взяв його від мене і вдягнув на себе. Віддай зараз, ти ледащо! Ну, рухайся, ти дармоїде!

Семен почав скидати лейбик. А коли вже стягнув оден рукав, Мотря сіпнула за лейбик з цілої сили і роздерла його здовж рубця аж до ковніра. Вона видерла лейбик Семенові з рук, закинула на голову і пустилася до дверей. Думала вийти надвір, але спинилася і не знала що робити. Вона хотіла дати волю своїй злости і вийти, але також хотіла почути, що за чоловік був сей незнакомий.

IV.

Вона пристанула і промовила:

— Колиб він добрий чоловік, то не був би нагий. Диви, та він навіть сорочки не має. Колиб він занимався чесними справами, то ти хотяй сказав би мені, де ти його знайшов, та-кого гарного!

— Що-ж, я пробував тобі се сказати, але ти не дала мені прийти до слова. Іду я дорогою, та дивлюся, а він сидить під каплицею, цілком нагий і леда що живий. Се-ж зима, знаєш, не літо. Видно, що Бог надіслав мене до него, а то був би загинув. І що я мав зробити? Таке не лучається кожного дня. Я одягнув його, як міг, і привів до дому. А ти успійся, Мотре. Се-ж гріх. Ми всі мусимо колись вмирati...

Мотря отворила уста, щоб дати злісну відповідь, але коли поглянула на незнакомого, дала спокій.

Він сидів на краю лавки. Руки мав зложені на колінах, а голову опустив на груди. На його обличчі малювався великий біль.

Мотря мовчала. Семен промовив дальше:

— Мотре, чи може бути, щоби ти не мала Бога в серцю?

Мотря поглянула на незнакомого чоловіка і її зліст разу зникла. Вона вернулася від дверей, пішла до печі і почала давати вечеरі. Вона налила борщу і поставила послідний кусень хліба. Положила також ніж і дві ложки і промовила:

— Беріть і їдьте.

Семен діткнувся незнакомого рукою і промовив:

— Присуваїся, молодий чоловіче.

Семен надробив хліб в миску і вони почали їсти. Мотря сіла при другім кінці стола, оперлася на руки і дивилася на незнакомого. І зробилося жаль його. Вона почала жалувати, що так остро повелася супроти нього. В тім незнакомий повеселішав, біль з його обличчя вступився і він, підвівши очі на Мотрю, привітно усміхнувся.

Коли скінчили вечеरяти, Мотря зібрала зі стола і почала випитувати незнакомого:

— Звідки ти?

— Я не тутешній...

— Як ти попав на сю дорогу?

— Я не можу сказати.

— Хто знущався над тобою?

— Бог покарав мене.

— І ти лежав там, коло каплиці, нагий?

— Так, я лежав там цілком нагий і певно був би замерз, коли Семен, побачивши мене, не змілосердився надо мною і не дав мені свого кафана і чобіт. Що більше, він запросив мене з собою до дому, а тут ти нагодувала мене і змілосердилася надо мною. Най Бог винагородить тобі за се.

Мотря встала від стола, взяла Семенову сорочку, яку перед тим латала і штани та дала їх незнакомому. Потім відшукала старі холошині і дала їх також.

— Ось, на, — сказала. — Я бачу, що ти не маєш сорочки. Вберися в се і лягай відпочивати. Лягай де тільки хочеш — на печі, або на поді.

(Дальше буде).

Чи Ви вже прислали свою залеглу передплату на „Православний Вістник“? — Зробіть се зараз, щоби ми не мусили счертину Вашого імені з лісті передплатників. — Постараїтесь, щоби ваші знакомі читали „Православний Вістник“.

ДОВКОЛА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ У ВІННІПЕГУ.

Недільна Школа.

В неділю, дні 19 вересня, почалась в галі Собору, по літнім перестанку, недільна школа. На перший поклик явилось около 100 дітей. Се були нечайне перші вістуни, бо від тоді кождій неділі дітей прибільшується. Недільна школа має спромогу робити велику релігійно-освітніу роботу серед української молоді. Ми живемо між Англійцями і маємо нагоду бачити, що значать недільні школи („Сондай Скулс”) для їх молоді. В тих „сондай скулс” вчать не лише священики, але й світські люди на високих становищах, навіть як судді і т. п. В православнім Соборі, покищо, все провадження недільної школи лежить головно на нашому парохові, о. прот. Савчукові, якому помогают передовіці громадянини й громадянки.

Коли я вже згадав про те, що в Англійців беруть участь в недільній школі люде світські, то тимбільше в нас повинні робити ѿ роботу передові люде, які мають себе за патріотів, поступових, які нераз на зборах чи при інших окажах кажуть, що „в молоді наша будучість”. Було добре, щоби ті люде посвячували хоч одну годину в тиждень в недільній школі, і щоби така школа провадилася не лише при українськім Соборі у Вінніпегу, але при всіх укр. православних церквах в Канаді. До сего часу говорилося ту фразу „в молоді наша будучість” головно на те, щоби посилати дітей до висших шкіл. Але в школах дітей на українських громадян не виховають, як рівнож не всі мають спромогу йти до висших шкіл, а в недільних школах при українських православних церквах є спромога виховувати молодь — менших й старших — на добрих, релігійно-моральних і свідомих грекан краю, в якім живемо, і на свідомих членів свого народу. Всі наші українські священики обовязково повинні провадити недільні школи при церквах.

Архиерейська Служба Божа.

Неділя, 26 вересня, була великою неофіційною для православних Українців у Вінніпегу, головно тих, які кождої неділі учають на богослужіння. Тої неділі в'їзджив в Собор богослужбення Архиєпископ Теодорович, який зовсім несподівано завітав до нас. І як він сам сказав, йому належить до почеюности правити Службу Божу в нашім Соборі, хочби з огляду на хор. Се було його послідне богослужіння в Канаді цього року, бо в кілька днів пізніше він відіїхав до Злучених Держав.

Під час богослужіння Архиєпископ виголосив довгу проповідь. Він говорив про науку Христа й ролю церкви в людському життю. Говорив, що Христова наука повинна бути примінена на всіх ділянках людського життя. Помилуються люде, коли думают, що наука Христа не може бути примінена до людського поступу. Або що наука Христа є перевіеною в національнім, соціальнім чи іншім питанню. Зовсім ні. Власне, коли-б люде були християнами в повному значенні того слова, то не буде-б нині тих ріків соціальних чи національних клопотів. Українська Православна Церква є церквою свого народу і є для добра того народу на всіх ділянках Його життя. Деякі атеїсти або й інші дорікають церкви, що та стоїть на перешкоді до поступу, або до зміни суспільного устрою на країні. І навіть коли така зміна наступить, то часто церква, замість йти разом, точиться зі заду. Ті, що таке говорять, сказав Архиєпископ, не є оправдані. Бо правдива церква, якою є Українська Православна Церква, має за мету поширювати науку, культуру й поступ. А церкви, які сего не роблять, занепадають. Се можна бачити у церквах московської і католицької. Свою проповідь Архиєпископ опер на причті про те, як то цар просив на весілля свого сина господаря. Просив визначніших людей. Та ті не прийшли, звиняючись ріжними приватними справами. Цар запросив звичайніших людей і весілля відбулося. Причта та означає, що Христос прийшов на землю для роботи між всіма людьми.

ми, щоб навчити їх праведного життя. Запрошені гості означають передових і учених людей того часу, які відмовились від участі в тій роботі. Тоді Христос взяв собі до помочі простих робітників-рибаків і ті пішли за Христом й поширювали Його науку.

При кінці згадав Архиєпископ й про батька нашої української православної церкви, якого знову недавно большевики були заарештували...

Проповідь Архиєпископа зробила велике враження на присутніх. Як рівно ж велике враження зробила молитва за поневолений український народ.

При тій нагоді зазначу, що в нашім Соборі можна завжди почути дуже поважаючи проповіді. Наш патріарх, о. прот. Савчук, що виголосував проповідь є майстром. Одну з тих проповідей, яку о. Савчук виголосив в неділю, 10 жовтня, вислухали присутні з великою увагою, бо коли слухалося той проповіді, то здавалося, що те саме і в кожного належить на серці і що то вся правда. Свою проповідь о. Савчук опер на причті про таланти, яким пан обдарував своїх трох слуг. Сю причту примилив о. Савчук до тих наших людей, які поступають зі своїми здібностями та повинностями супроти життя, супроти свого народу, як той слуга, що закопав свій талант в землю. Богато з нашого загалу, а головно ті, які мають себе за передових людів між українським народом, не виконують своїх повинностей супроти життя взагалі, а супроти свого народу зокрема. І як той слуга, котрий закопав свій талант в землю, зістав строго покараний паном, так ті люде, коли не будуть виконувати своїх обовязків, будуть строго покарані самим життям, самими тими людьми, які покладали на них надії.

Святковання празника.

В четвер, 14 жовтня, припадало свято Покрови Пресв. Богородиці. Наш Собор носить ім'я сего свята, отже се свято є празниковим днем для православних Українців у Вінніпегу.

Знагоди празника відбулася в неділю, 16 жовтня, дуже гарна спільна вечера, за яку належиться велике признання нашому славному жіночству при Соборі. По вечери були промови переплітані піснями. Характеристичним того вечера було те, що між всіми гостями панував веселий настрій і бесідники по більшій часті свої промови переплітали оповіданням веселих епізодів. Лише дві промови були, так би сказати, офіційні, а то о. Савчук і п. Свистуна. О. Савчук в своїй промові, яка була першою з ряду, передішов роботу коло Собору за цілий рік, з якої гості дізналися, хто і як найбільше працював коло Собору, як також довідалися про зреіт українських православних громад по цілій Канаді.

Знову п. Свистун виголосив довшу промову, в якій говорив головно про те, щоби старатися як найскорше сплатити довг на Соборі, щоб відтак взятись до других народних потреб; і навіть росказав які роботи після Його думки повинні робитися по сплаті довгу, який тяжить на першім поверху Собору. Сего вечера зложено і декларовано поважнішу суму на ту ціль. Я вже згадав, що ся вечера була дуже приемна і весела для всіх. Найкраще сю вечери схарактеризував гость п. Пілдубний, який є членом православної буковинської церкви на Дізраїл вул. Він сказав, що йому здається, що він є на празнику у свого батька на Буковині, якого лишив 20 літ тому назад. Се був добрий висказ, бо таке кождий з нас відчував.

Приготовання до базару.

Жіночство при Соборі вже заздалегідь приготовляється до базару, який має відбутися в листопаді. Є надія, що той базар буде так успішний, як і кожного року, бо нашою цілею є як найскорше сплатити довг на Соборі. А що заряд Собору вдається до Українців з цілої Канади за поміччю, то тимбільше ми у Вінніпегу мусимо помочи жіночству, щоб базар приніс як найбільше користі..

Початок театрального сезону.

В суботу, 16 жовтня, започаткована

НЕБУВАЛА ОФЕРТА

„Православний Вістник“ на цілий рік тільки за 25 центів!

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК“, орган Української Православної Церкви в Канаді, КОШТУЄ НА РІК ОДНОГО ДОЛЯРА. Але щоби дати зможу навіть найбіднійшому чоловікові стати передплатником цього одинокого релігійно-морального часопису в Канаді, який видається Українцями за українські гроші, оголошується на певний протяг часу таку нечувану оферту: „ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК“ ЗА 25 ЦЕНТИВ НА ЦІЛИЙ РІК!

ЩО МАЄТЕ ЗРОБИТИ, ЩОБИ СКОРИСТАТИ З СЕЇ ОФЕРТИ?

1) Пришліть нам одного долара. За цього долара ми будемо висилати Вам „Православний Вістник“ через цілий рік, а крім, сього вищлемо Вам відвоювано поштою 3 КУПОНИ на передплату „Православного Вістника“. Кождий такий купон Ви продаете своїм знакомим по 25 центів за один і ½ гроши, в сумі 75 центів, ЗАТРИМУЄТЕ собі за свій труд. Таким способом Ви будете читати „Православний Вістник“ через цілий рік тільки за 25 центів.

2) Хто вже купив такий купон на передплату „Православного Вістника“ за 25 центів чід свого сусіда чи знакомого, той присилає нам згаданий купон і 75 центів грошми і за се отримує „Православний Вістник“ через цілий рік, як рівно-ж отримує три нових купони до розпродажі поміж своїх знакомих. Гроші за розпродані такі купони, в сумі 75 центів, він затимує собі за свій труд, отже стає передплатником „Православного Вістника“ на цілий рік тільки за 25 центів.

- УВАГА:**
- 1). Ся оферта не відноситься до заліглої передплати.
 - 2). Старі передплатники мають право користати з сеї оферти на рівні з новими передплатниками.
 - 3). Один передплатник може купити більше, як один купон, але мусить прислати 75 ц. з кождим купоном.
 - 4). В сей спосіб можна передплачувати „Православний Вістник“ і на кілька років наперед.

Гроші і купони висилайте на адресу:

The Orthodox Herald, Box 3684, Winnipeg, Man.

